

A.1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání se v České republice uskutečňuje v mateřských školách, v mateřských školách speciálních, v přípravných třídách základních škol a v přípravných stupních základních škol speciálních. Účast na předškolním vzdělávání je vysoká a přispívá k ní i skutečnost, že podle § 123 odst. 2 školského zákona se vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí poskytuje bezúplatně. Optimalizační opatření MŠMT v uplynulém období směřovala ke snižování podílu dětí s odloženou školní docházkou a ke zvyšování podílu dětí z prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením a z odlišného kulturního prostředí, u kterých je předškolní vzdělávání odborníky považováno za nejučinnější prevenci rizika budoucí školní neúspěšnosti.

Změny v kapacitě sítí byly v meziročním srovnání minimální. Ve školském rejstříku bylo zařazeno 4 880 MŠ, nedošlo k významné změně. Podíl veřejných škol byl 96,8 %, podíl soukromých MŠ byl 2,6 % a podíl církevních MŠ byl 0,6 %. Ukazatel průměrného počtu dětí ve třídě se sice celostátně nezměnil, zůstal ve výši 23,5 dětí na jednu třídu, při porovnání regionů však byl stav velmi rozdílný a v řadě navštívených škol byla většina tříd na výjimku u horní hranice povoleného počtu dětí ve třídě.

Poptávka v PV převyšovala nabídku zřizovatelů a možnosti samotných škol. Zřizovatelé řešili nedostatek míst nejčastěji navýšením počtu dětí ve třídách, případně spojováním více MŠ do jednoho právního subjektu, nebo zřizováním nových tříd. V důsledku těchto racionalizačních opatření se snížil podíl tzv. malých škol (do 50 dětí) na 54,1 % z celkového počtu škol.

Celostátní statistiky uváděly, že se výdaje veřejných rozpočtů v předškolním vzdělávání meziročně zvýšily o 2,5 %, podíl výdajů PV z celkových výdajů na školství se zvýšil o 0,03 %. Výdaje na jedno dítě poklesly o 3,73 %. V následující tabulce uvádíme výběr ukazatelů rozhodných pro financování škol v meziročním srovnání.

Tabulka 1 Ekonomické ukazatele v předškolním vzdělávání

Sledovaný parametr ČR (podle ÚIV)	Stav v roce		Trend
	2009	2010	
Veřejné výdaje na PV v mil. Kč	15,983.4	16,383.3	+
Podíl výdajů na PV z celkových veřejných výdajů na školství (%)	9.96	9.99	+
Přepočtený počet PP v PV	24,584.3	25,736.8	+
Podíl nekvalifikovaných PP (v %)	8.9	10.2	+
Průměrný plat PP v Kč	18,857	20,207	+
Výdaje na 1 dítě v Kč	44,123	42,477	-
Týdenní počet nadúvazkových hodin	319	298	-

V rozpočtu MŠ se nepříznivě projevil restriktce státního rozpočtu, vedení škol mělo problémy s nově zavedeným účelovým rozdělením platů pedagogických a nepedagogických pracovníků. Nárůst platů PP byl provázen restrikcí u provozních pracovníků a v případě malých škol tato opatření způsobila vážné problémy při zajištění úvazků nezbytných k bezpečnému provozu MŠ. To mohlo ovlivnit nárůst podílu nekvalifikovaných pracovníků, protože na dozoru a obsluze přímo u dětí se částečně podíleli i provozní pracovníci, kteří požadovanou kvalifikaci nemají.

Výdaje na jedno dítě v PV poklesly především z důvodu navýšení ukazatele využití kapacit. Efektivita vzdělávací soustavy v předškolním vzdělávání byla z ekonomického hlediska nejvyšší ze všech segmentů vzdělávací soustavy.